Факултет по Математика и Информатика
СУ “Св. Климент Охридски”

Проект за избираема дисциплина:
"Семинар по Системно Програмиране”

Тема 2:

Система за таймери

Автор: Румен Георгиев Азманов
Специалност: Компютърни науки, Курс: 3, Група: 3
Факултетен номер: 82176

гр. София
07.2023г.

Увод

Описание и цели

Проектът трябва да реализира система за организация на таймери. Всеки таймер притежава функция, която се изпълнява след точно зададено време или когато е възможно за системата да го изпълни. Таймерите могат да бъдат с единично изпълнение, с многократно повтаряне и с точен брой повторения. Системата трябва да поддържа възможност да се изтриват (отменят) таймери и то за многонишкови програми.

Описание на изискванията

Функционални изисквания

- Създаване на системата
  - Създава се с параметър брой използвани нишки.
- Създаване на единичен таймер
  - Създава се чрез параметри период до изпълнение и функция, която да се изпълни. Връща инстанция на манипулатор, който се използва за изтриване (отменяне) на таймер.
- Създаване на повтарящ се таймер
  - Създава се чрез параметри интервал за изпълнение и функция, която да се изпълни. Връща инстанция на манипулатор, който се използва за изтриване (отменяне) на таймер.
- Създаване на повтарящ се таймер с краен брой повторения
  - Създава се чрез параметри интервал за изпълнение, брой повторения и функция, която да се изпълни. Връща инстанция на манипулатор, който се използва за изтриване (отменяне) на таймер.
- Отменяне на таймер
  - Използва манипулатор на таймер за изтриването. Ако е възможно, то се връща истина, в противен случай лъжа.
- Изтриване на системата
  - Деактивират се всички бъдещи таймери и се освобождават заделените ресурси.

Нефункционални и технически изисквания

- Език на реализация - C++
- Възможност за използване в многонишков режим
  - Системата трябва да може да се ползва от повече от една нишки без това да предизвиква проблем
- Зададен интерфейс за употреба
- Конфигурационни параметри
  - Точен брой нишки за работа

- Прилагат се основни ООП принципи
- Прилагат се научени от курса по ССП методи и знания
- Оптимално използвани ресурси

Архитектура

Основните елементи на проекта са таймер, контейнер за таймери и организатор на таймерите. Таймерите са от клас *Timer* и се създават при извикване на съответния метод от класа за организиране - *TimerScheduler* подобен на *thread pool.* По време на работа таймерите се съхраняват в *TimersList* (разширена приоритетна опашка), където се пренареждат по бъдещия си ред на изпълнение. В *TimerScheduler* постоянно проверява дали следващият таймер трябва да се изпълни. Съответно в този момент предава на нишка изпълнението на таймера и неговата функция. Всяка нишка се грижи да вземе съответния таймер и да го отбележи като изпълняващ се. Съответно след приключване на работа да го върне или изтрие.

Проектиране

Клас *Timer*

Таймерът е основна структурна единица в проекта. Всеки таймер има по условие времето си на изчакване, функция и параметри за възможност да бъде повторен. За целите на използването са добавени времето за изпълнение и указател към следващ таймер. Методите са публични, но се приема, че се ползват само от класовете, организиращи таймера. Освен методите аксесори на членовете се използват и следните:

- *void setExecuteTime()* – Сложност: O(C)
    - За опресняване на времето на таймера. Използва се текущото време и се добавя времето на изчакване (или интервал ако е повтарящ се).
- *void noRepeat()* – Сложност: O(C)
    - Таймерът се девалидира и се премахват свойствата му да бъде изпълнен повторно.
- *void reduceRepeatCount()* – Сложност: O(C)
    - Намалява се броят изпълнения на таймера, тоест ако са били краен брой се е изпълнил веднъж.

Клас *TimersList*

Този клас се използва главно за контейнер на таймерите под форма на свързан списък, където самите таймери притежават указател към следващ. Те не се създават вътре в класа, а се подават по указател. Има стандартен интерфейс и сложност на едносвързан списък с указатели към първи и последен елемент (без допълнителен елемент на първо място). Специфично реализираните методи са:

- *void enqueueTimer(Timer* newTimer)* – Сложност: O(N)

    - Добавя дадената инстанция на таймера в контейнера като спазва наредба таймерите да са подредени по време на изпълнение.
- *Timer* detachFirst()* – Сложност: O(C)
    - Премахва първия таймер от списъка и го връща под формата на указател.
- *bool detachTimer(Timer* remTimer)* – Сложност: O(N)
    - Премахва подадения като параметър таймер от контейнера чрез последователно търсене. Ако таймерът не е намерен връща *false*.

Клас *TimerScheduler*

Основен клас за организация на таймерите. Съдържа динамичен масив от нишки, който се ползват за изпълнението, контейнер от тип *TimersList* за таймери, динамичен масив за указатели към текущо изпълняващи се таймери и примитиви за синхронизация и паралелизиране. По-важни атрибути са:

- *std::thread* mainWorker*
    - Нишка, която непрестанно проверява дали следващият таймер в списъка трябва да бъде изпълнен. Започва изпълнението си със създаване на инстанция на класа. Допълнително необходима за работата на програмата (не е от броя подадени на конструктора).
- *std::vector<std::thread> threads*
    - Динамичен масив от заделените нишки.
- *std::vector<Timer*> runningTimers*
    - Динамичен масив от таймери, над които работят в текущия момент нишките. Ползва се за проверка ако трябва да се изтрие таймер.
- *std::atomic<int> freeThreads*
    - Брой готови за работа нишки. На практика се увеличава/намалява с всяка нишка, която е готова да вземе или вече е взела таймер за изпълнение
- *std::mutex mtxQueue*
    - Основен *mutex* за синхронизация на методите.
- *std::condition_variable cndvarNotifyTimer*
    - Условна променлива за нотификация от *mainWorker* към една от нишките, която е готова за изпълнение.

Специфични методи на класа са:

- *void executeTimerThread(int threadID)*
    - Функция, която се изпълнява за всяка от нишките. Подава се на нишка съответстващия ѝ пореден номер за съхранението на указател към текущия таймер на същото място в масива *runningTimers*.
- *void TimerScheduler::gearTrainExecutor()*
    - Функция, изпълнявана от основната нишка, чрез която се изчаква следващия таймер и се сигнализира на останалите нишки.

Реализация

Елементи на реализацията, алгоритми

Управление на таймерите (създаване/унищожаване)

Таймерите се създават директно от класа *TimerScheduler* при извикване на съответния метод. За различните видове таймери се използват и съответните параметри: за единичен таймер (*repeatCount* = 1, *repeat* = false), периодичен (*repeatCount* = 0, *repeat* = true) и такъв с N повторения (*repeatCount* = N, *repeat* = false). Таймерите се унищожават или от нишката, която ги е изпълнила последно, или от опашката, ако ѝ бъде зададено от потребителя да изтрие някой таймер.

Инварианта за изпълнение последователно по време и за многократно своевременно изпълнение

Таймерите се преподреждат в опашката спрямо момента, в който ще бъдат изпълнени, тоест се вмъкват на съответното място в свързания списък. Ако някой таймер има повече от едно изпълнение, то той все пак съществува само като един възел в опашката, който трябва да бъде изваден, за да се изпълни. Тоест ако периодът на повторение е по-малък от времето за повторение няма как да се наруши зададеното правило за изчакване, понеже няма как друга нишка да вземе същия таймер.

Инварианта за изпълнение на таймери

Таймерите не се изтриват ако не са изпълнени, тоест единствените начини да не се изпълни функция на таймер е или да не съществува свободна нишка (приемаме това за техническо ограничение), или *TimerScheduler* да бъде унищожен преди да се изпълни таймерът.

Инварианта за многонишково изпълнение

Организацията на проекта изисква да се използват множество изучавани системни примитиви за синхронизация и съответно те да предотвратят пресичането на операции на различни нишки.

Възможност за отмяна на таймер

Ако таймер трябва да бъде отменен и той се изпълнява в момента, то се покрива минималното изискване той да бъде невалиден, тоест в следващото си изпълнение да бъде премахнат. Ако се намира в опашката, то чрез последователно търсене ще бъде намерен и изтрит. Не съществуват други места, където да се съхраняват таймери и няма как да бъде погрешно изтрит таймер, понеже се идентифицира уникално с указател към заделената си памет.

Качествен контрол

Към проекта са приложени само няколко кратки теста за валидността на основните методи, които трябва да бъдат реализирани в задачата. Използваната

библиотека *catch2* също е приложена. При основното изпълнение на проекта в *main* функцията е реализиран пример, при който многонишково (на 2 нишки) се добавят няколко таймера в създаден с 4 нишки *TimerScheduler* и след кратко изчакване (очаква се да се изпълнят за това време) програмата се прекратява.

Допълнения

Бъдещи планове за проекта

- Проучване на други възможно по-ефективни структури и модели на организация.
- Възможност за използване на допълнителна “спяща” нишка, която да предотврати постоянния цикъл на основната чрез изчакване в спящо състояние до необходимото време на следващия възможен таймер или събуждане при добавяне на нов таймер от потребител.
- Повече възможности за имплементация на таймери с допълнителни опции (напр. таймер с име, таймер с висок приоритет, таймер с повече от една функция, таймер с изпълнение в определен момент).
- Използване на по-ефективна структура за контейнер от тип приоритетна опашка.

Източници

- Лекции и семинари по ССП, летен семестър 2022-2023г., СУ ФМИ
- stackoverflow.com
- en.cppreference.com
- www.cplusplus.com
- Wikipedia

Приложение

UML диаграма на класовете в проекта

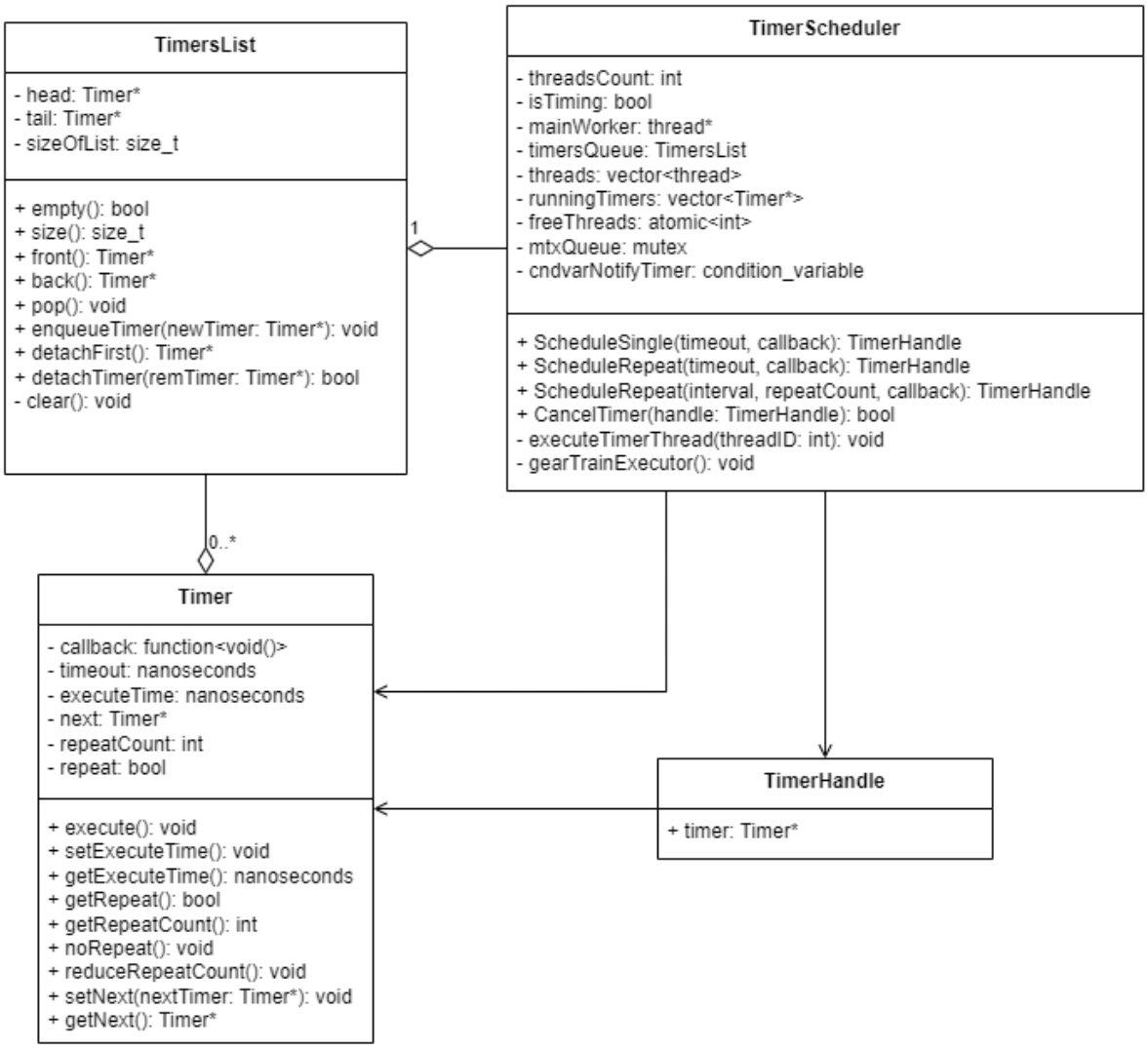

UML диаграма на основните последователности между нишките